

Novoteks

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO III. ★ 1962 ★ ŠT. 3

NOVOTEKS

glasilo delavskega sveta

Tekstilne tovarne

NOVOTEKS

Novo mesto

1962

Letnik III.

Št. 3 (18)

Marec

Izdaja:

delavski svet

Ureja:

uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Samo Medic

Naslov uredništva:

Novoteks, Novo mesto

Foersterjeva 10

telefon 31, 71

Zunanja oprema:

Bojan Brovet

Tisk naslovne strani

in vezava:

Valvazorjeva tiskarna

Videm-Krško

Naklada:

700 izvodov

VSEBINA:

Iz zasedanj samoupravnih organov

Delo sindikalne organizacije v obratu I v Novem mestu

V obratu II v Metliki smo imeli občni zbor sindikalne
podružnice

Delo gasilskega društva

O realizaciji družbenega plana občine Novo mesto za
leto 1961 in predlogu družbenega plana za leto 1962

Nekaj navodil o zdravstvenem zavarovanju

Začetek dela v NOVOTEKS-u

Sintetična vlakna

Naša kronika

Za razvedrilo

IZ ZASLEDANJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Na 9. seji dne 23. 2. 1962 so člani upravnega odbora naprej poslušali poročilo o zaključnem računu za leto 1961. Na osnovi podatkov iz zaključnega računa je razvidno, da je bilo poslovno leto 1961 zelo uspešno. Letos bomo lahko več sredstev porabili za družbeni standard. Vsa zadnja leta smo vsa razpoložljiva sredstva uporabljali za razširitev tovarne in se zaradi tega odrekli delitvi dobička in prepotrebni gradnji stanovanj. Z velikim prizadevanjem smo tovarno povečali, s tem pa se nam povečuje tudi dohodek. Letno moramo odplačati precej visoke anuitete, povišali so nam tudi obrestne mere na 6 %, zato bomo skušali dobo odplačevanja nekaterih anuitet podaljšati.

V letu 1962 se moramo potruditi, da bomo dosegli letno realizacijo 4 milijarde dinarjev. Na seji sveta tkalnice so že razpravljali o rekonstrukciji tkalnice. Nekaj starih stavb, predvsem tiste, ki smo jih posodili "Metki" Celje, naj bi prodali. Najeli pa bi še kredit za rekonstrukcijo. Tako bi dobili sredstva za razširitev in s tem povečali proizvodnjo v tkalnici. Višjo realizacijo pa bomo dosegli tudi s še večjo produktivnostjo in boljšo kvaliteto.

Pri analizi prodaje naših izdelkov lahko ugotovimo, da so v naši državi predeli, ki še niso založeni z našimi izdelki, medtem ko je Slovenija z njimi zadovoljivo založena. Potrebno bi bilo, da v bodoče sistematično obdelujemo vse tržišče v državi. Nujno potrebno pa je, da zastopništvo v Srbiji preselimo v Beograd, ker je Subotica preveč oddaljena. Lahko pa tudi zastopništvo v Srbiji povečamo še za enega zastopnika.

Ker je delitev dohodka po zaključnem računu urejena s predpisi, lahko odločamo o razporeditvi čistega dohodka. Komisija, ki je bila imenovana na 6. seji delavskega sveta, da pregleda načrte za gradnjo stanovanj, je izbrala petnadstropno stolpnico z dvajsetimi stanovanji. Predračun za celotno stavbo znaša 77 milijonov din.

Po daljši razpravi o razporeditvi čistega dohodka je upravni odbor soglasno sprejel sklep, da predlaga delavskemu svetu, da pričnemo z gradnjo dveh stanovanjskih blokov z lastnimi sredstvi in s posojilom 40 do 50 milijonov din pri stanovanjskem skladu ObLO Novo mesto. V ta namen naj se v zaključnem računu za leto 1961 izloči 180 milijonov kot neobvezna rezerva za formiranje posebnega sklada

skupne porabe. Ravno tako je upravni odbor soglasno sklenil, da predlaga delavskemu svetu, da sredstva poslovnega sklada v znesku 191,253.000 din porabimo za kritje anuitet, dograditev hale, preselitev skladišča in merilnice blaga, preureditev skladišča gotovega blaga v pisarniške prostore, klima naprave v obratu II v Metliki, plačilo novih naročenih strojev in za udeležbo pri najetju posojila za nabavo novih statev.

V nadaljevanju se je je vodja finančnega sektorja poročal o zaključnem računu prodajalne. Promet je bil priлично velik, pa tudi potrošniki so bili vedno zadovoljivo postreženi. Upravni odbor je nato sklenil, da predlaga delavskemu svetu, da potrdi zaključni račun prodajalne s tem, da se znesek 2,246.000 din po predlogu kolektiva prodajalne prenese v poslovni sklad prodajalne in to z namenskim uporabljanjem za obratna sredstva.

Nato so člani upravnega odbora razpravljali o poslovnem poročilu menze, iz katerega je razvidno, da ima menza izgubo v znesku 4,269.229 din iz sredstev za osebne dohodke, kakor to določajo predpisi.

Da bi se izboljšala kvaliteta enolončnic v obeh menzah, je upravni odbor sklenil, da damo izdelati Zavodu za napredek gospodinjstva v Novem mestu jedilnik za enolončnice, ki pa naj velja za obe menzi. Skladno z boljšo kvaliteto pa bo povišana tudi cena.

Po predpisih morajo biti do 31.4.1962 letos izvedene volitve v novi delavski svet podjetja. Zato je upravni odbor sklenil, da predlaga delavskemu svetu, da razpiše volitve za dan 18. 4. 1962. Člani upravnega odbora so nato poslušali poročilo komisije za izvajanje in izpopolnjevanje pravilnika o delitvi osebnih dohodkov ob upoštevanju problematike poedinih ekonomskih enot pri dokončnem obračunu osebnega dohodka za mesec januar. Upravni odbor se je strinjal s podanim poročilom o izplačilu osebnih dohodkov.

Vodja finančnega sektorja je obrazložil, da smo nekaterim podjetjem zaračunali zamudne obresti za zapadle račune. Tovarna pletenin Sežana, ALMIRA Radovljica in BETI Metlika pa so v slabih finančnih položajih in zato prosijo, da jim teh zamudnih obresti ne računamo. Sprejet je bil sklep, da tovarni BETI Metlika črtamo zaračunane zamudne obresti. Tovarni pletenin Sežana in ALMIRI Radovljica pa znižamo zamudne obresti za 50 %.

Na koncu seje je upravni odbor rešil še nekaj prošenj.

Na 7. zasedanju delavskega sveta dne 26.2.1962 je najprej vodja finančnega sektorja podrobno poročal o zaključnem računu za leto 1961. Poročal je o stanju obratnih sredstev, doseženi proizvodnji, preskrbljenosti s surovinami in materialom za proizvodnjo, izvršitvi plana realizacije, ugotovitvi celotnega dohodka in njegovi delitvi ter o predlogu delitve čistega dohodka podjetja.

Po daljši razpravi o poročilu je na predlog upravnega odbora delavski svet sprejel naslednje sklepe:

1. Zaključni račun za leto 1961 je potrjen.
2. Začeli bomo graditi dva stanovanjska bloka z lastnimi sredstvi. Manjkajoča sredstva, to je približno 40 do 50 milijonov din, pa najamemo pri upravnem odboru stanovanjskega sklada ObLO Novo mesto. V ta namen naj se v zaključnem računu izloči 180 milijonov din kot neobvezna rezerva za financiranje potrebnega sklada skupne porabe.
3. Sredstva poslovnega sklada v znesku 191,253.000 din bomo porabili za kritje anuitet, dograditev hale, preselitev skladišča in merilnice blaga, preureditev skladišča gotovega blaga v pisarniške prostore, klima naprave v obratu II, plačilo novih naročenih strojev, udeležbo pri najetju posojila in za nabavo novih statev.

V nadaljevanju zasedanja je bil po razpravi o načinu dajanja dotacije sindikalni organizaciji sprejet sklep, da sindikalni podružnici obrata I in obrata II predložita na prihodnjem zasedanju delavskega sveta predračun potrebnih denarnih sredstev.

Po poročilu o zaključnem računu za leto 1961 prodajalne je delavski svet sklenil, da ga potrdi s tem, da se znesek 2,246.000 din po predlogu kolektiva prodajalne prenese v poslovni sklad prodajalne in to z namenskimi uporabljanjem za obratna sredstva.

Nato so člani delavskega sveta poslušali poročilo o zaključnem računu menze za leto 1961. Po krajšem razgovoru o kvaliteti hrane je delavski svet sklenil, da potrdi zaključni račun menze s tem, da podjetje krije izgubo menze v znesku 4,269.229 din iz sredstev za osebne dohodke. Na predlog sveta enote Zunanji obrati in uprava je delavski svet sprejel sklep, da nabavimo kombinirani stroj za obdelavo lesa, ki stane 2,192.000 din, nakup stružnice pa odložimo za

nekaj časa. Za opremo sindikalne sobe v obratu II se določi okvirni znesek 100.000 din.

Na koncu zasedanja je delavski svet še sprejel sklep, da razpiše volitve za nov delavski svet, upravni odbor in svete enot. Volitve bodo 18.4.1962. Nato je delavski svet imenoval volilno komisijo in komisijo za izdelavo volilnih imenikov.

V volilno komisijo so bili imenovani: Jože Udovič, Slava Jakše, Peter Flaper, Josip Došen, Jože Prus. V komisijo za izdelavo volilnih imenikov pa Samo Medic, Krista Vaupotič, Vera Lavrič, Betka Berlan in Amalija Potočnik.

Na 8. razširjenem zasedanju delavskega sveta dne 19.3.1962 so člani delavskega sveta najprej razpravljali o prošnji delavskega sveta podjetja Industrija perila Novo mesto za pripojitev njihovega podjetja k našemu. Po daljši razpravi so člani delavskega sveta zavzeli negativno stališče do prošnje iz sledečih razlogov:

- V primeru pripojitve in preselitve Industrije perila v novo šedovo halo je onemogočen ves nadaljnji razvoj podjetja.
- Poseben problem predstavlja dislocirani obrat Industrije perila v Kostanjevici:
- Za naročeno strojno opremo, ki jo bomo dobili v tem letu, ne bi bilo prostora; da bi zgradili novo šedovo halo, pa ni možno niti časovno niti finančno.
- Poleg tega, da bi morali poravnati vso nastalo izgubo, bi morali vložiti v primeru pripojitve in usposobitve te lahke konfekcije še nadaljnja denarna sredstva.
- Po perspektivnem planu bo naše podjetje v letu 1965 doseglo bruto produkt 6 milijard dinarjev s sorazmerno vsoto vloženi sredstev. Če pa prevzamemo Industrijo perila, pa se nam bi predvideni bruto produkt znatno zmanjšal, ker bi v tem primeru morali sredstva odstopiti v druge nerenabilne namene.

Ker so člani posredovali mnenje vseh članov našega kolektiva je bil sprejet sklep, da delavski svet odklanja pripojitev Industrije perila k našemu podjetju.

Ker nujno potrebujemo kompresor 8 Atm za ekonomsko enoto apreture in viličar, ki ga bomo uporabljali v notranjem transportu, je delavski svet sklenil, da ju nabavimo. Da bi lahko že v letošnjem letu dosegli realizacijo štiri milijarde din, je tovariš direktor predlagal naslednje:

- da svet ekonomske enote tkalnica prekliče svoj sklep o odprodaji osem statev firme SCHWABE,
- da kupimo 20 novih statev VTR 175,
- da odprodamo v predilnici mikane preje en mikalnik in dva selfaktorja. Ti stroji so precej zastareli in je vsaka njihova rekonstrukcija nerentabilna. S prodajo teh strojev pa bi tako dobili prostor za dvajset novih strojev, katerih proizvodnja je najrentabilnejša.

Ta rešitev je začasna, ker nameravamo pozneje na isti prostor montirati modernejšie predilne stroje. Ker se sveta ekonomskih enot predilnice mikane preje in tkalnice strinjata s tem predlogom, je delavski svet sklenil:

- da ne prodamo 8 statev firme SCHWABE,
- da prodamo en mikalnik in dva selfaktorja,
- da nabavimo 20 novih statev VTR 175,
- da zaradi nabave nove strojne opreme v letošnjem letu zaposlimo novo delovno silo, ki jo bomo sprejemali po potrebi in preko Zavoda za zaposlevanje delavcev.

Na koncu zasedanja so člani delavskega sveta še razpravljali o izvedbi volitev v samoupravne organe, ki bodo 18. aprila 1962, in sprejeli naslednje sklepe:

- da število članov delavskega sveta ostane isto kot v letu 1961,
- da število članov svetov ekonomskih enot povečamo le v tkalnici od 21 na 23 članov in v apreturi od 11 na 13 članov,
- da je v podjetju 5 volilnih enot in sicer:
 - I. volilna enota - predilnica česane preje,
 - II. volilna enota - predilnica mikane preje s predpripravo, barvarno in česalnico,
 - III. volilna enota - tkalnica s predpripravo,
 - IV. volilna enota - apretura,
 - V. volilna enota - uprava in zunanji obrati ter menza in prodajalna.

Menza in prodajalna volita samo člane za delavski svet. V teh dveh enotah sestavljajo svet vsi zaposleni.

DELO SINDIKALNE ORGANIZACIJE V OBRATU I

V NOVEM MESTU

V mesecu februarju so bile pri nas volitve v nova vodstva sindikalnih pododborov in upravnega odbora. Člani kolektiva so na masovnih sestankih predlagali kandidate, za katere so mislili, da bodo lahko najboljši sindikalni delavci in da bodo lahko zastopali stališča kolektiva in pomagali pri delu svetov enot.

Volitve v pododbore so bile izvedene po oddelkih, upravni odbor sindikata pa je bil izvoljen na občnem zboru sindikata, ki je bil dne 25.2.1962 v Zadržnem domu v Bršljinu.

Na občnem zboru sindikalne podružnice smo najprej poslušali poročilo predsednika sindikata o delu sindikalne organizacije v preteklem letu. Iz poročila je razvidno, da je bil sindikat zelo aktiven v svojem delu, zlasti pri obravnavanju predlogov o pravilniku o delitvi osebnih dohodkov, pravilniku o delitvi čistega dohodka in pravilih podjetja. Za kulturno razvedrilo je bilo tudi preskrbljeno. Člani kolektiva so imeli možnost obiska gledaliških predstav. Zaželjeno pa je, da bi člani tudi sami sodelovali v kulturno prosvetnem delu. Res je, da nimamo za to potrebnih prostorov, vendar upamo, da se bo to stanje kmalu izboljšalo. Ena izmed važnih nalog sindikata je bila tudi skrb za družbeni standard, predvsem za oddih delavcev v času letnega dopusta.

V poročilu je bilo zajeto tudi delo gasilskega društva, blagajne vzajemne pomoči, športnih sekcij in mladine.

Predsednik sindikata se je po podanem poročilu zahvalil upravnemu odboru kakor tudi vsem članom kolektiva za sodelovanje in želel novemu odboru veliko uspehov pri bodočem delu. Nato se je razvila razprava o delu celotnega podjetja. Iz vsake ekonomske enote so posamezniki poročali o svojem delu in težavah, s katerimi se dnevno srečujejo. Predlagali so tudi spremembe o pristojnosti svetov enot. Na svete enot naj se prenese pristojnost o odobravanju brezplačnega dopusta; komisijam za osebne prejemke naj se da pooblastilo, da odrejajo število točk poedincem na delovnih mestih; reševanje pritožb na osebne dohodke pa naj se prenese na svete ekonomskih enot. Zaradi večje povezave med ekonomskimi enotami je bilo predlagano, da se na seje svetov

povabi predsednike ostalih svetov enot.

Člani so se seznanili tudi s perspektivnim razvojem tekstilne volnarske industrije v Sloveniji ter z vzroki pomanjkanja česane preje in sploh s težavami pri nabavi surovin.

Na občnem zboru so bili sprejeti naslednji sklepi:

- decentraliziranim organom samoupravljanja naj se da še del pristojnosti, ki so do sedaj v pristojnosti delavskega sveta;
- pri volitvah novih organov samoupravljanja naj se posveča posebno pozornost izbiri kandidatov;
- novoizvoljenim članom organov samoupravljanja naj se nudi vso pomoč pri usposabljanju za izvrševanje nalog;
- komisije organov samoupravljanja naj v bodoče uspešneje delujejo in se večkrat sestanejo ter vestneje izvršujejo naloge, ki so jim bile poverjene;
- sindikalni organi naj razpravljajo o problemih podjetja ter naj članstvo pravočasno in pravilno seznanjajo s sprejetimi sklepi,
- sindikalni organi naj skrbijo za strokovno in ideološko vzgojo članov z raznimi predavanji, tečaji itd.;
- sindikalni organi naj skrbijo za dvig družbenega standarda svojega članstva (prehrana, stanovanja, letni dopusti);
- člani naj pri športu množično sodelujejo, posebno se naj posveča pozornost raznim tekmovanjem, da bo dosežena zaželjena množičnost in uspeh;
- organizacijam, krožkom je treba nuditi vso pomoč pri njihovem delu;
- sindikalni odbor naj skrbi za razne izlete, obiske sejmov in razvedrilo.

Novoizvoljeni upravni odbor in člani sindikalnih pododborov so na 1. seji izvolili predsednike pododborov, predsednika sindikalne podružnice in tajnika. Na tej seji so se pogovorili tudi o bodočih nalogah in volitvah v samoupravne organe, nadalje o strokovnem tečaju za člane kolektiva ter o proslavi 8. marca.

Člani sindikalnih pododborov:

Predilnica mikane preje:

Stane Židanek- predsednik
Janez Boltez ml.
Ivan Pavlič
Tone Pungerčar
Joža Mavsar

Apritura:

Tone Kacin - predsednik
Franc Jenko
Alojz Slak
Polde Šilar
Joža Redek

Zunanji obrati:

Ivan Cesar - predsednik
Tone Vidmar
Jože Redek
Alojz Kobe
Jože Jerman

Uprava :

Božo Hofbauer- predsednik
Jože Puš
Marička Zupanc
Peter Plaper
Marica Barantin

Tkalnica:

Franc Pangre - predsednik
Milka Rapuš
Jože Klobučar
Sonja Kos
Anica Ruparčič
Ela Seničar
Fani Šuštaršič
Zali Turk
Pavla Kastelic

Upravni odbor sindikata:

Franc Božič - predsednik
Justin Kranjčič -tajnik
Angelca Zupan -za socialna vprašanja
Stanko Vaupotič -za kulturo in prosveto
Herman Koprivnik-za fizkulturo
Bojan Kekec -za strokovno vzgojo
Stane Hudoklin -gospodar
Anica Adamič
Anton Kafrle
Alojz Kavšek
Ivan Jakše
Avgust Berus
Jože Rifelj

Člani nadzornega odbora:

Slavko Bogovič
Mimica Črnič
Anton Kos

V OBRATU II V METLIKI SMO IMELI OBČNI SINDIKALNE PODRUŽNICE

11. marca 1962 smo se zbrali na 4. letnem občnem zboru sindikalne organizacije obrata II v dvorani tovarne "BETI" v Metliki. Namen občnega zbora je bil pregledati delo organizacije, voliti nove predstavnike in sprejeti sklepe za nadaljno delo.

Občnega zbora so se udeležili predstavniki okrajnega in občinskega sindikalnega sveta, predstavniki obrata I in 170 članov naše podružnice.

Poročilo o delu upravnega odbora je podal predsednik tov. Janko Butala. Upravni odbor je imel od svoje izvolitve do danes 13 rednih sej. Na teh sejah je razpravljajal o delu in nalogah podružnice, o delu samoupravnih organov in o družbeni prehrani. Važna naloga je bila organizacija predavanj za člane kolektiva s splošno družbeno in gospodarsko tematiko. Predavanja so se že začela in se nadaljujejo po predvidenem programu. V kratkem bo urejena sindikalna soba, ki bo na razpolago za predavanja in seje. Ob prostem času pa bodo lahko člani kolektiva poslušali radio, čitali časopise in revije. Posebno koristna pa bo ta soba za one, ki morajo čakati po končanem delu ali pred začetkom dela zaradi neugodnih vozniških redov.

Za razvedrilo članov kolektiva je upravni odbor organiziral izlete na Sušak-Opatijo in Vinomer ter ogled velesejma v Zagrebu.

V počastitev občinskega praznika v Metliki je bila organizirana prijateljska tekma v šahu in kegljanju. Obrat I je organiziral za športne delavske igre medobratna tekmovanja, ki so se jih udeležili tudi člani našega obrata. Novoizvoljeni odbor pa naj organizira čimveč takih tekmovanj med kolektivi in ustanovami vsaj v občinskem merilu. Tak način sodelovanja med kolektivi bo gradil nove socialistične medsebojne odnose.

Upravni odbor je zadolžil enega svojih članov, da skrbi za socialno ogrožene delavce in za težje bolezenske primere. Delavce, ki so že dalj časa bolni, so obiskali in jih skromno obdarili. Enega od delavcev je podružnica poslala na 10-dnevni oddih na morje in tudi plačala stroške penziona. Želeti bi bilo, da se novi upravni odbor tudi zanima za take primere in jih pomaga reševati z materialno in moralno podporo.

Za letni oddih naših članov ima podjetje počitniški dom v Novigradu. Cena pensiona je primerna in tako je omogočeno vsakemu članu kolektiva preživeti prijeten dopust na morju. Žal pa je to ugodnost koristilo le malo članov našega obrata.

Skrb sindikalne organizacije mora biti družbeni standard našega delovnega človeka, kar je prav tako važno kot dobra proizvodnja. Lansko leto je bila urejena obratna menza, ki je takoj pričela z obratovanjem. Delavci lahko v njej dobe topel obrok za malico kakor tudi kosilo, ki je neprimerno cenejše kot v drugih obratih prehrane. Doslej je za malico 155 prijavitelcev, za kosilo pa 41.

Za dvig našega človeka na kulturno-prosvetnem polju je preskrbljeno z dogovorjenimi predstavami Mestnega gledališča iz Ljubljane. S tem je omogočeno tudi drugim, ki niso člani našega kolektiva, da si ogledajo kvalitetne gledališke predstave.

V našem obratu je blagajna vzajemne pomoči, ki šteje 70 članov in dela pod okriljem sindikalne organizacije. Zaželjeno bi bilo, da se v to blagajno včlani čimveč novih članov.

Na predvolilnem sestanku, ki je bil izveden po izmenah, smo razpravljali o predlaganih kandidatih za novi upravni odbor in istočasno izvolili pododbore. Vsaka izmena ima svoj pododbor, katerega naloga je tesno sodelovanje z delavci in upravnim odborom. Na ta način bomo najlažje reševali vse naloge in probleme v kolektivu. Pred nami so volitve v organe delavskega samoupravljanja. Sindikalna organizacija naj sodeluje pri pripravah volitev in pri izbiri kandidatov.

Udeležba naših članov na zborih volilcev je zelo majhna, čeprav se sklepa o tistih sredstvih, ki jih mi ustvarjamo. Reševanje komunalnih problemov ni le naloga občinskega ljudskega odbora, temveč stvar vseh zaposlenih v občini Metlika.

Novi upravni odbor naj vse dane naloge izvrši z uspehom, da bo slehernemu članu naše organizacije sožitje v kolektivu kar najbolj prijetno.

V imenu okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto je občni zbor pozdravil tov. Avbar. Razpravljal je o delu samoupravnih organov, pravilniku o razdelitvi osebnih dohodkov

in o vključitvi naše države v mednarodno delitev dela.

Z delom auto-moto krožka NOVOTEKS je člane sindikalne podružnice seznanil tov. Došen. Namen krožka je seznaniti ljudi s prometnimi predpisi, jih naučiti ravnati z motornimi vozili kakor tudi popravljati vozila. Upamo, da se bo v auto-moto krožek prijavilo čim več članov naše sindikalne podružnice.

Tovariš Janko Reba je med drugim dejal, da je trenutno športno udejstvovanje v obratu na mrtvi točki. Zaradi kršenja pravil je tudi kegljaški klub prenehal z aktivnim delom. Iz uspehov, ki jih je lani dosegel naš obrat na športnih tekmovanjih, je pričakovati, da bi športno delo lahko dobro napredovalo, samo treba je pričeti z delom. Na koncu je tov. Reba dejal, da je pri delavskem samoupravljanju vedno kaj novega, zato smo imeli v obratu vrsto predavanj. Predlagal pa je, da bi bila ta predavanja v stilu, ki bo razumljiv slehernemu proizvajalcu, ker le tako bo delavsko samoupravljanje uspešno.

Tovariš Udovič, sekretar delavskega samoupravljanja je zaželel v imenu uprave novemu upravnemu odboru veliko napredka. Govoril je o delu samoupravnih organov in opozoril na volitve delavskega sveta in sveta enot, ki bodo 18. aprila. Na kandidatno listo moramo predlagati tovariše iz svoje srede, ki so najboljši in ki bodo uspešno vodili ekonomske enote in podjetje. Želja je, da iniciativa za odločanje v gospodarstvu prihaja od neposrednega proizvajalca-delavca.

Tovariš Janez Dragoš, sekretar občinskega komiteja ZK, je poudaril, da je naš obrat dosegel precejšen gospodarski napredek. Željeno pa je, da se člani kolektiva udeležujejo zbora volilcev, da pomagajo pri razporeditvi ustvarjenih sredstev in da sodelujejo pri napredku kraja, v katerem živijo. Občina Metlika je v zadnjem letu precej napredovala. Narodni dohodek za leto 1961 je bil v celoti dosežen. Narodni dohodek za leto 1962 v naši občini znaša 4.200.000.000 din. S sodelovanjem vseh organizacij se bo realiziral. Občina se bori z vrsto problemov kot so: otvorenje otroškega vrtca, pekarnice, napredek kmetijstva itd. Reševanje teh problemov je težavno. Občina sama jih ne more rešiti, ker sama nima dovolj sredstev na razpolago, zato večkrat pade neupravičena kritika na njen račun. Zastavljene naloge se rešujejo postopoma in le s skupnimi napori je mogoč napredek v gospodarstvu.

Žene smo z občnim zborom praznovale tudi naš praznik 8. marec. Tovarišica Martina Kapušin je na kratko orisala vlogo žene v proizvodnji in družini ter poudarila, kaj pomeni za nas ta praznik.

Občni zbor je bil končan, sledila je zakuska. Udeleženci občnega zbora so bili zadovoljni, saj so se na njem podrobno seznanili z gospodarstvom podjetja, z delom sindikalne organizacije in samoupravnih organov.

Novoizvoljeni upravni odbor in člani pododborov so na 1. seji izvolili predsednike pododborov, predsednika sindikalne podružnice in tajnika ter blagajnika.

Člani upravnega odbora sindikata:

Zofka Grahek - predsednik
Stane Petkovšek - tajnik
Anton Gregorčič - blagajnik

Ivan Jerina
Janko Butala
Milica Mokotar
Ivanka Klobčar
Karolina Pezdirc
Milka Nemanič I

Nadzorni odbor:

Slavko Omerzel
Anica Žugelj
Jožica Pečaver

Člani sindikalnih pododborov:

Izmena A

Ivanka Štular -predsednik
Cvetka Nemanič -tajnik
Rozalija Absec
Rezka Plut
Marica Milek

Izmena B

Ivan Rozman - predsednik
Ivanka Klobčar - tajnik
Tončka Nemanič
Martina Logar
Karlina Pezdirc

Izmena C

Ana Gršič - predsednik
Marija Karin -tajnik
Rezka Rus
Anica Žugelj II.
Anica Kambič

Zunanji obrati in pisarne

Janko Butala - predsednik
Ivan Jerina - tajnik
Jože Dumešič
Desa Smuk
Leopold Derganc

DELO GASILSKEGA DRUŠTVA

Če pogledamo uspehe našega gasilskega društva v letu 1961, vidimo, da je naredilo velik korak naprej tako v operativi kakor tudi v preventivi.

V preteklem letu smo meseca marca organizirali tečaj za izprašane gasilce, katerega je obiskovalo 14 članov našega društva. Tečaj se je končal s prav dobrim uspehom. Na koncu so bili tudi izpiti in člani društva, ki so napravili izpit, so dobili diplomo in čin izprašanega gasilca. Pripomoček k temu tečaju in uspehu so bile skice in sheme, ki smo jih dobili iz Gasilske šole Medvode. V preteklem letu smo izvedli skupaj 34 različnih vaj, od tega II. desetina 6 rednih vaj, I. desetina pa 28 vaj. V tednu gasilstva smo imeli tudi eno nočno mokro vajo. Udeležili smo se tudi skupnih vaj v počastitev občinskega praznika v Žabji vasi. Tudi ta vaja je zelo dobro uspela.

V preventivnem pogledu smo odstranjevali razne pomanjkljivosti, da ne bi prišlo do požara. V ta namen smo namestili podzemni hidrant pri predilnici. Po tovarni smo uredili pri vseh vratih dvojne ključe, od katerih so eni pri vratarju zapečateni v omarici in se smejo uporabljati samo v slučaju požara. Po obratih so tudi nameščene posode za odlaganje mastnih krp, posode za vodo in vedra. Obratovodje so odgovorni, da se vedra ne uporabljajo v druge namene in da so vedno na istem mestu.

Po oddelkih v tovarni in stanovanjih je nameščenih 60 ročnih gasilskih aparatov, ki jih redno kontroliramo in vzdržujemo.

Na predlog gasilskega društva so uredili podstrešja stanovanjskih stavb, odstranili so razno navlako in pomanjkljive električne instalacije, pa tudi v tovarni so vse uredili kot ustreza požarnovarnostnim predpisom.

Da so se vse te pomanjkljivosti odstranile, se moramo v prvi vrsti zahvaliti upravi podjetja, saj je vedno pripravljena upoštevati in reševati predloge našega društva. Prav tako zaslužijo pohvalo tudi tisti člani društva, ki so bili vedno požrtvovalni pri delu.

V podjetju smo imeli dva mala požara, enega v kanalu parovoda, ki smo ga tudi uspešno pogasili, drugi pa se je pojavil pri skladišču surovin v balah. Ugotovilo se je, da je med malico moral nekdo po neprevidnosti ali namerno

odvreči cigaretni ogorek med bale. Približno eno uro po malici je začelo goreti s plamenom, kar so delavci takoj opazili in bale s surovinami razmetali ter z dvema ročnima gasilskima aparatoma ogenj uspešno pogasili. Sodelovali smo tudi pri gašenju požara v Bršljinu pri Kumpu, kjer smo požar omejili, da se ni razširil.

Na drugi strani pa moramo priznati, da smo pre malo naredili v pogledu vsposabljanja članov podjetja z ravnanjem in uporabo ročnih gasilnih aparatov, ker je v današnjem razvoju zelo važno, da zna sleherni član podjetja na svojem delovnem mestu čuvati podjetje pred požarom. V letošnjem letu je predvideno, da bodo po oddelkih kratka predavanja o načinu uporabe ročnih gasilnih aparatov.

Dne 4. 3. 1962 smo imeli redni letni občni zbor našega društva v prostorih menze. Na zboru smo pregledali naše uspehe in neuspehe ter si zadali nove naloge bodočega dela za leto 1962. Na občnem zboru je bil sprejet sklep, da se upravi podjetja predlaga, naj se organizira predavanje za spoznavanje in uporabo ročnih gasilskih aparatov.

V letošnjem letu se je na območju občin prostovoljno združilo več gasilskih društev. S tem so začeli najprej na Gorenjskem. Razumljivo je, da bo praksa pokazala pravilnost takega združevanja. Na našem občnem zboru smo volili še po starem načinu, to se pravi, da smo izvolili svoj upravni odbor. Združevanja so potrebna predvsem pri šibkih in majhnih društvih brez potrebne opreme in strokovnega kadra.

Neprimerno pa je siliti k združevanju tista gasilska društva, ki se vzdržujejo z lastnimi sredstvi in delajo skladno z zakonom o gasilstvu in gasilskih predpisih.

V upravni odbor gasilskega društva našega podjetja so bili izvoljeni naslednji tovariši:

Vladimir Marčič	-	predsednik
Franc Sitar	-	poveljnik
Anton Kaferle	-	pom. poveljnika
Maks Zupančič	-	tajnik
Alojz Slak	-	blagajnik
Stanko Vaupotič	-	gospodar
Anton Pungerčar		
Milena Sajevec		
Ivan Pate		

Za vsa pojasnila o gasilstvu se obračajte na zgoraj navedene tovariše. Zaželjeno je, da bi čimveč članov našega podjetja pristopilo v gasilske vrste in si pridobilo znanje o gasilstvu ter s tem pomagalo sebi in družbi v slučaju nesreče ali požara.

Stanko Vaupotič

O REALIZACIJI DRUŽBENEGA PLANA OBČINE
NOVO MESTO ZA LETO 1961 IN PREDLOGU
DRUŽBENEGA PLANA ZA LETO 1962

Leto 1961 je bilo prvo leto v petletnem obdobju gospodarskega razvoja 1961-65 in v zvezi s tem je družbeni plan postavljajal za preteklo leto še hitrejši porast in še bolj pospešeno gibanje celotne proizvodnje v vseh gospodarskih panogah, obenem pa tudi večja vlaganja sredstev v negospodarsko dejavnost komune.

Ko ugotavljamo realizacijo plana za leto 1961, pridemo do zaključka, da je bil stvarni razvoj še hitrejši od tistega, ki smo si ga postavili v družbenem planu. Posamezne gospodarske organizacije sicer niso dosegle postavljenega programa glede obsega svoje proizvodnje, notranje razdelitve sredstev ter investicijskih vlaganj, vendar pa je bil v večini gospodarskih organizacij tempo razvoja in ekonomičnega vlaganja sredstev hitrejši. Zaradi tega je gospodarska dejavnost preseгла svoj začrtani družbeni plan. Negospodarska dejavnost, zlasti na področju šolstva in komunalne izgradnje, pa ni mogla v celoti doseči planiranega razvoja. Vzrok je v tem, da se je postavljajal plan preveč na osnovi potreb in premalo na osnovi razpoložljivih finančnih sredstev.

Ko razpravljamo o družbenem planu za leto 1962, moramo upoštevati predvsem naslednje:

- 1) da z vlaganjem sredstev še nadalje povečujemo obstoječe proizvodne kapacitete v skladu s petletnim družbenim planom;
- 2) da vlagamo sredstva v gospodarsko dejavnost na osnovi čimvečje ekonomičnosti in rentabilnosti;
- 3) da se ostale gospodarske panoge razvijajo v skladu z razvojem industrije;

4) da so investicije na področju negospodarskih dejavnosti v sorazmerju z gospodarskimi investicijami;

Po planu je bilo predvideno, da se bo v letu 1961 v vseh gospodarskih panogah povečal družbeni bruto proizvod v primerjavi z letom 1960 za 30 %, stvarno pa se je povečal družbeni bruto proizvod za 35 %.

Po posameznih panogah gospodarstva predvidevamo ob primerjavi z lanskoletno realizacijo sledeči dvig proizvodnje v letu 1962:

industrija za	19 %	promet za	27 %
kmetijstvo za	28 %	trgovina za	15 %
gozdarstvo oadec za	3,5 %	gostinstvo za	11,5 %
gradbeništvo za	6 %	obrt za	19 %

Industrija: V panogi industrija, ki že dosega po vrednosti preko 44 % celotne proizvodnje v občini, je bilo v preteklem letu doseženo 9,2 milijarde din družbenega bruto proizvoda, kar je za 37 % več kot leta 1960 oziroma za dobrih 5 % nad postavljenim planom. Tak uspeh je dosegla industrija z uspešno opravljenimi planskimi naloga- mi v Industriji motornih vozil, ki je prekoračila plan za 40 %, v Industriji obutve, ki je preseгла postavljeni plan za 19 % itd.

V letu 1962 predvidevamo nadaljnje povečanje industrijske proizvodnje za 19 %. Proizvodnja se bo povečala zlasti v "KRKI", IMV in v obratih ISKRE v Šentjerneju in Žužemberku.

Investicijska izgradnja bo v letu 1962 v naši industriji zelo uspešna.

Tako bo vloženo v tem letu za nov obrat KREMENA-steklarno, za nove obratne hale Industrije motornih vozil, za nove obrate ISKRE, NOVOLESA in KRKE ter za adaptacijo in novo opremo v NOVOTEKS-u, Industriji obutve in BORU v Dol. Toplicah okoli 1 milijarde 750 milijonov dinarjev.

Šolstvo: V letu 1962 naj se v naših šolah vpelje sistem nagrajevanja po delovnem učinku, da se s tem učni kader pravilno materialno stimulira in obenem vzpodbuja, da dvigne kvaliteto pouka.

V letu 1962 se naj zgradi do III. faze stavba za osnovno šolo v Šentjerneju. Pri osnovni šoli v Šmihelu pri Novem mestu naj se dozida 4 učilnice k obstoječemu objektu.

Na nekaterih podeželskih šolah se bodo izvršile potrebne adaptacije, ker so nujno potrebni dodatni prostori zaradi reorganizacije šolstva.

Pri Gimnaziji v Novem mestu se bo nadzidala obstoječa telovadnica, da se tako pridobijo novi prostori za učilnice in kabinete. V osnovni šoli v Novem mestu je sedanja oprema predvsem pa instalacija v zelo slabem stanju. Zato naj se v tem letu vgradijo nove instalacije. Da bi se kvaliteta pouka izboljšala bomo prešolali šoloobvezne otroke iz nižje organiziranih osnovnih šol na popolne osemletne osnovne šole.

Zdravstvo: Zaradi nevdržnega stanja v pomanjkajnu prostorov na kirurški ginekološkem oddelku Splošne bolnice Novo mesto in pa zaradi nadaljnjega splošnega razvoja in potreb zdravstva vseh krajev, ki gravitirajo k novomeški splošni bolnišnici, se je v letu 1961 pričelo z novogradnjo bolnice na desnem bregu Krke. Ta gradnja se bo vršila v 3 etapah in je popolna izgradnja bolnice predvidena v letu 1964.

V letu 1962 se bo gradnja nadaljevala in je za to gradnjo predvidenih 220,000.000.-din.

Onkološka postaja in kirurško-ginekološka ambulanta pri bolnici Novo mesto se je v glavnem zgradila že v letu 1961. Letošnje leto so predvidena končna dela in bo stavba izročena svojemu namenu v prvih mesecih letošnjega leta.

Zdravstveni dom Novo mesto je v stavbi stare gimnazije, kjer so še tudi uradi ObLO, zavodi, organizacije, družinska in samska stanovanja. Ta stavba bo letos izpraznjena in izročena v celoti Zdravstvenemu domu Novo mesto. Pred uporabo pa bo potrebno te prostore preurediti za potrebe zdravstva in je za te izdatke predvideno 12,000.000 din. Decentralizirana železniška služba bo v Novem mestu za svoje delavce in uslužbence uredila kompletno zdravstveno službo v svojih prostorih.

V tem letu bo treba izpopolniti opremo in urediti prostore v Zdravstveni postaji in zobni ambulanti v Straži ter za lekarniško postajo v Dol. Toplicah. Pričelo se bo tudi z nadzidavo kopališkega doma v Dol. Toplicah in pripravilo načrte za novo zdravstveno postajo v Šentjerneju.

Nadaljevalo se bo s pripravami za gradnjo nove zobne poliklinike v Novem mestu.

Novi zakon o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LRS predvideva ustanovitev občinskih zdravstvenih centrov. Tudi v naši občini bo z začetkom novega leta ta služba občinskega zdravstvenega centra poverjena Zdravstvenemu domu Novo mesto. Proučili bomo tudi, kako bi se razširilo in izpopolnilo zdravstveno zavarovanje kmečkega prebivalstva.

V sodelovanju z RK, zdravstvenimi in drugimi sodelavci bomo tudi bolj skrbeli za male asanacije na podeželju.

V letošnjem letu bo za našo občino ustanovljen center za socialno delo, ki bo v bodoče skrbno proučeval socialno problematiko v občini, delal analize ter predlagal ustrezne ukrepe za rešitev socialne problematike.

Komunalna dejavnost: Na področju komunalne dejavnosti se v letu 1962 predvidevajo naslednja dela:

Ceste: Dograditev ceste Otočec-Gumberk;

- utrditev in izgradnja stare ceste Žabja vas-Kodeljev hrib;
- rekonstrukcija ceste Gaberje-Jugorje;
- pričetek graditve ceste Ajdovec-Frata-Prečna;
- izgradnja odcepa za avtocesto v Kronovem proti Šmarjeti;
- izdelava projekta obvozne ceste mimo bolnice ob Težki vodi;
- izdelava načrtov in pričetek del za parkirne prostore in avtobusna postajališča;
- izdelava projekta za nov most na Loki oziroma za raširitev železniškega mostu čez Krko;
- pričetek del za novo avtobusno postajo v Novem mestu;
- priprave za ureditev preglednosti cestnega zavoja na Ljubljanski cesti od OLO do Cestnega podjetja;
- asfaltiranje Defrančeskijeve ulice (proti bolnici);
- asfaltiranje in komunalna ureditev Ulice talcev;
- asfaltiranje Čitalniške ulice;
- asfaltiranje oziroma tlakovanje Škrabčeve ulice, Živilskega trga, pločnikov ob Cesti herojev, pločnikov ob Zagrebški cesti, pločnikov ob Partizanski cesti, prostora pred prosvetnim domom, Trdinove ceste do odcepa Kristanove ulice in ureditev avtobusnega postajališča pri Hotelu Kandija;
- priprava zemljišč za gradnje in gradnje komunalnih objektov po okrajnem družbenem planu za 1962.

Vodovodi: Izgradnja vodovodov za Kodeljev hrib,

Šmarjeto, Šmarješke Toplice ter na relaciji Novo mesto-Graben;

- nadaljevanje vodovoda za Šmarjeto;
- razširitev vodovoda na relaciji Gotna vas-Regerča vas;
- vodovod Škocjan-Goriška vas-Vrh;
- izdelava projektov za vodovode Mirna peč, Gaberje in Šentjernej;
- priprava rezervoarja za vodovod Orehovica.

Kanalizacija: Kanalizacija za Koštialovo, Majde Šilc, Paderšičevo in Sokolsko ulico;

- izdelava projektov za kanalizacijo od Osolnika do Bršljina, nadalje v Šentjerneju, Žužemberku, v Straži in Vavti vasi, nad pokopališčem v Novem mestu in v Cankarjevi ulici;

Kopališča: Ureditev kopališča na Loki v Novem mestu in v Žužemberku.

Elektrifikacija: nove napeljave na relacijah Škocjan-Otresk-Jelendol, Orešje, Vinji vrh, Šmarjeta-Žalovec, Draga-Golo, Bela cerkev-Gradnje ter za Mladevino;

- izgradnja transformatorja in elektrovođa za Graben.

Javna razsvetljava: razširitve in dopolnitve v Novem mestu (predvsem na Kolodvoru v Bršljinu, v naselju Nad mlini, v naselju Majde Šilc in na Ločenski cesti);

- dopolnitve in postavitve svetlobnih teles v naseljih Otočec, Straža, Vavta vas, Dol.Toplice, Bršljin, Dvor, Gotna vas.

Regulacija: dovršitev regulacije Toplice v Šmarjeti in začetek del na regulaciji Bršljinskega potoka;

- dograditev jezua v Novem mestu;
- izdelava projektov za regulacijo Prečne, Sušice, Krke na Šentjernejskem polju ter raziskave za regulacijo Radulje.

Ostala komunalna dejavnost:

- ureditev mrliške veže in komunalnih naprav na pokopališču v Novem mestu;
- ureditev otroških igrišč v centru mesta, v Bršljinu in v Kandiji;
- ureditev zemljišča za camping prostor v Novem mestu;
- priprave za preselitev sejmišča v Novem mestu;
- začetek gradnje javnih garaž;

- priprava zemljišča za nadaljnjo stanovanjsko izgradnjo na Znančevih njivah;
- izdelava urbanističnih načrtov za Novo mesto, Dol. Toplice in Šmarješke Toplice.

Poročilo o proračunskih dohodkih in izdatkih

I. Realizacija za leto 1961

V letu 1961 je bil plan proračunskih dohodkov v višini 390,902.000 din presežen za 11,5 % ali 45,212.673 din, od tega je 41,937.886 din obvezna 10 % rezerva, ostanek t.j. 2,169.503 din pa predstavlja presežek planiranih dohodkov nad izvršenimi izdatki.

Dohodki so bili preseženi v družbenem sektorju gospodarstva, predvsem v proračunskem prispevku iz osebnega dohodka in sicer zaradi nepredvidenega dviga osebnih dohodkov po pravilnikih o delitvi osebnega dohodka, doseženi pa niso bili dohodki iz dohodnine in občinske doklade iz kmetijstva zaradi zaostanka v izterjavi in več ali manj tudi iz ostalih virov zasebnega sektorja.

Proračunski izdatki so bili izvršeni 99,4 % ali 388,732.000 din poleg tega pa so ostali neporavnani redni izdatki za leto 1961 v višini 49,500.000 din. Visoko stanje neporavnanih tekočih obveznosti je bila nujna posledica zaostankov iz prejšnjih let, katerih ni bilo mogoče sanirati iz drugih virov, ampak so bile delno poravnane v breme proračuna za leto 1961 in to v višini 40,515.860 din, kar pomeni, da bi ob saniranju starih obveznosti iz drugih virov lahko zaključili proračunsko leto 1961 z minimalnim proračunskim zaostankom 9 milijonov dinarjev.

Finančna situacija iz leta 1960 je bila obravnavana na zborih volivcev in na sejah obeh zborov ObLO. Po priporočilu, ki sta ga sprejela oba zbora je bila pokrenjena široka akcija pri vseh gospodarskih organizacijah za sanacijsko pomoč tako v proračunskih kot tudi v izvenproračunskih obveznostih ObLO. Z razumevanjem so se priporočilu ObLO odzvali organi delavskega samoupravljanja nekaterih podjetij in zavodov ter prispevali:

NOVOTEKS 17,000.000 din, od tega 7 milijonov dinarjev kot dotacija in 10 milijonov preko združevanja sredstev na občinskem investicijskem skladu. Iz teh sredstev je bilo 15 milijonov dinarjev nakazano SGP PIONIR na račun obveznosti

ObLO za gradnjo stadiona, 2 milijona dinarjev pa je bilo porušeno za garantni polog k posojilu za gradnjo stadiona, delno plačilo situacije za elektrifikacijo Križe in izdelavo programa za obrat ISKRE ter plačilo računa za napravo drvarnice pri šoli v Globodolu.

II. Proračun 1962

Dohodki:

Po planu razdelitve dohodkov, ki je bil sestavljen pri OLO Novo mesto, upoštevajoč maso dohodkov v okrajnem merilu in administrativno razdelitev sredstev na posamezne politično teritorialne enote, naj bi občina Novo mesto v letu 1962 od ustvarjenih deljivih dohodkov 1.384,600.000 din razpolagala s 46 % t.j. 636,917.000 din in z neobveznimi dohodki, 10 % rezervo in presežkom iz leta 1961, skupaj 320,100.000 din tako, da bi znašali skupni dohodki občine 957,016.000 din.

Izdatki:

V letu 1962 so bile iz okraja prenesene na občino Novo mesto pristojnosti iz področja socialnega varstva za 1,579.000 din, iz komunalne dejavnosti za 14,545.000 din in okrajno sodišče za 21,994.000 din, skupaj torej za 38,118.000 din izdatkov po realizaciji v letu 1961. Vkljub prenosu navedenih služb predlog OLO ne predvideva povečanja dohodkov občine v participaciji skupnih dohodkov, temveč predvideva, naj bi znašal odstotek udeležbe le 46 %, torej celo manj kot v letu 1961, ko je bil določen odstotek 47 % oziroma po vložnem amandmanu ObLO 46 %, zato pa je bila ObLO Novo mesto v letu 1961 priznana dotacija v višini 15,473.000 din, kar znaša 1,5 % ali skupna udeležba 47,5 %.

Če primerjamo dohodke občine Novo mesto za leto 1962 v višini	955,338.000 din
z odbitkom obvezne 10% rezerve	<u>50,000.000 din</u>
torej razpoložljivih	905,338.000 din
s predvidenimi potrebami	<u>1.001,496.000 din</u>
znaša primanjklaj	96,158.000 din

P R E D L O G

SPREMEMBE STOPENJ OBČINSKEGA PROMETNEGA DAVKA IN DOPOLNILNEGA PRORAČUNSKEGA PRISPEVKA

1. Občinski prometni davek na alkoholne pijače:

Z uredbo o spremembah in dopolnitvah tarife prometnega davka (Uradni list FLRJ št.6/62) je predpisano, da morajo občinski ljudski odbori vpeljati občinski prometni davek na naravno vino po stopnji 5 %, na ostale alkoholne pijače pa po stopnji 10 %.

Poleg tega pa smejo občinski ljudski odbori vpeljati še davek po dopolnilni stopnji in sicer za naravno vino do 15 % in za ostale alkoholne pijače do 10 %, tako da znaša skupna stopnja največ 20 % za vse ostale alkoholne pijače.

2. Občinski prometni davek na promet blaga v trgovini na drobno:

Z isto uredbo kot pod 1.točko je predpisano, da morajo občinski ljudski odbori vpeljati na promet blaga v trgovini na drobno občinski prometni davek najmanj po stopnji 3 %, na promet alkoholnih pijač pa najmanj 5 %.

Poleg tega pa smejo predpisati tudi davek po dopolnilni stopnji na promet blaga do 5 %, tako da znaša skupaj največ 8 % in na promet alkoholnih pijač do 15 %, tako da znaša skupno stopnja največ 20 %.

Iz poročila o proračunskih dohodkih in izdatkih za leto 1962 je razvidno, da so bili dohodki iz 1.točke za občino Novo mesto predvideni po najvišjih stopnjah, dohodki iz 2. točke pa po stopnji 6 % za promet blaga in po stopnji 20 % za promet alkoholnih pijač v trgovini na drobno.

Sredstva iz tega naslova naj bi se torej uporabila kot redni dohodek proračuna za kritje povečanih komunalnih, zdravstvenih in socialnih potreb.

Enake stopnje uvajajo tudi ostale občine v okraju oziroma republiko. Zaradi kritičnega stanja proračunske potrošnje dohodkov iz povečanih stopenj davka ni mogoče določiti za druge namene.

3. Dopolnilni proračunski prispevek iz osebnega dohodka:

Z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o proračunskem prispevku iz osebnega dohodka delavcev (Uradni list

FLRJ št. 52/61) je določeno, da občinski ljudski odbori lahko predpišejo dopolnilni proračunski prispevek v višini do 10 % proračunskega prispevka, oziroma lahko tudi višji odstotek, vendar največ 15%. Razlika od 10 % do 15 % pa se sme uporabiti le za financiranje šolstva.

Občinski ljudski odbor je že sprejel odlok o uvedbi dopolnilnega proračunskega prispevka za leto 1962 po stopnji 5 % za vse zavezance. Pri sestavi predloga dohodko občini Novo mesto za leto 1962 so bili predvideni dohodki iz tega naslova po polni stopnji 15 %.

Za zagotovitev sredstev za financiranje šolstva se bo stekala vsa razlika od že predpisane stopnje 5 % do nove stopnje 15 % brez delitve na šolski sklad.

Problematika šolstva je dobro znana vsem volivcem in jo je mogoče reševati le z dodelitvijo zadostnih sredstev ter s tem izboljšati kvaliteto pouka in nuditi boljše pogoje učencem vseh šol tako na podeželju kot v mestu.

Ker dohodki občine po dosedanjih instrumentih ne dovoljujejo financiranja niti vseh najnujnejših potreb, je povečanje stopnje dopolnilnega proračunskega prispevka utemeljeno in bodo od tega imeli korist predvsem naši otroci in preko njih vsa naša družbena skupnost.

B.B.

NEKAJ NAVODIL O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

(Nadaljevanje)

44. člen

- 1) Zavarovancu, ki je prej opravljal poklicno delo kot obrtnik (5.točka prvega odstavka 41.člena) ali kot oseba, ki se je ukvarjala s storitvami na javnih mestih (6.točka prvega odstavka 41.člena) in mu je bilo to edini ali glavni poklic, se šteje v primerih, določenih v smislu 1.toč. tretjega odstavka 41.člena tega zakona, od poklicnega dela, ki ga je opravljal pred 15. majem 1945, za pokojnino toliko časa, kolikor časa je bil po 15.maju 1945 v delavskem razmerju s polnim rednim delovnim časom, če ostane po 15. maju 1945 v delovnem razmerju najmanj 5 let.

- 2/ Ves čas poklicnega dela pred 15. majem 1945 se šteje za pokojnino, če prebije zavarovanec po 15. maju 1945 v delovnem razmerju petnajst let in poln redni delovni čas.
- 3/ Ne glede na prejšnja dva odstavka se všttevajo za priznana poklicnega dela v delovno dobo tudi obdobja iz 29., 31. in 34. člena tega zakona, in sicer po petem odstavku 43. člena tega zakona.

45. člen

Zavarovancem, ki so bili prej duhovniki, se šteje v delovno dobo čas, ko so bili kot duhovniki pokojninsko zavarovani v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji na podlagi predpisov in pogodb o socialnem zavarovanju duhovnikov, za pokojnino se jim pa šteje tudi čas pred uvedbo tega zavarovanja, ko so opravljali določeno duhovniško službo, in sicer v enakem obsegu, kot se prizna ta čas zavarovanim duhovnikom po pogodbah o njihovem socialnem zavarovanju.

46. člen

Zavarovancu, ki mu je delovno razmerje prenehalo zaradi tega, ker je odšel v tujino kot zakonec osebe, ki je bila imenovana ali premeščena v službo diplomatskemu predstavništvu Federativne ljudske republike Jugoslavije, se šteje za pokojnino čas, ko je bil v tujini in ni bil v delovnem razmerju, če ima takrat, ko se mu odmerja pokojnina, delovno dobo najmanj 15 let. Ta čas, ko je bil v tujini, se mu šteje za pokojnino, če od prenehanja delovnega razmerja do odhoda v tujino ni preteklo več kot mesec dni in če se je zavarovanec po vrnitvi v državo v enem mesecu zaposlil ali prigljalil za zaposlitev pristojnemu organu.

47. člen

Čas, ko je bil zavarovanec-jugoslovanski državljan, ki se je izselil pred 6. aprilom 1941, v delovnem razmerju v tujini, se mu prizna za pokojnino, če je dopolnil v Jugoslaviji po 15. maju 1945 delovno dobo najmanj pet let ali pa skupaj najmanj deset let pred tem dnevom in po tem dnevu, razen če ni v meddržavnih pogodbah drugače določeno.

48. člen

Za delovno razmerje v smislu tega zakona se štejejo tudi funkcije oziroma dela, ki jih opravljajo osebe iz

2. do 5. točke prvega odstavka 12. člena in 14. člena tega zakona.

49. člen

Čas, ki se ne šteje za pokojnino;

V delovno dobo se ne šteje čas:

- 1) ko je bil zavarovanec v delovnem razmerju, preden je dopolnil petnajst let starosti;
- 2) ko je bil zavarovanec vajenec ali ko se je redno šolal, ne glede na starost, izvzemši po 27. členu tega zakona;
- 3) ko je zavarovanec med trajanjem delovnega razmerja prestopal zaporno kazen, če je bil obsojen na kazen, daljšo kot mesec dni.

V posebno dobo se ne štejejo obdobja 29. do 47. člena tega zakona, ko zavarovanec še ni bil star petnajst let, izvzemši obdobja iz 1. točke prvega odstavka 31. člena tega zakona.

Mimica Seničar

ZAČETEK DELA V NOVOTEKSU

Potem ko smo začeli delati v naši sedanji tovarni, smo morali premagati še mnogo težav. Stremeli smo za čim večjo produktivnostjo, a to je bilo na starih strojih težko doseči, na nove stroje pa tedaj še pomisliti nisno mogli. Bilo pa je dovolj dela tudi izven tovarne. Že tedaj smo imeli svojo menzo, ki smo jo pa morali sami oskrbovati. Imeli smo svojo ekonomijo, kjer smo pridelovali razne poljske pridelke, ki se jih tedaj ni dalo kupiti. Vsa večja dela na ekonomiji smo opravili sami s prostovoljnim delom, kajti delovne sile in pa tudi denarnih sredstev ni bilo toliko kot danes. Ko smo si to nekako uredili, so se pojavile zopet nove težave. Prišla je gospodarska blokada z vzhoda, in nevarnost nove vojne. Nekateri naši delavci so morali pod orožje, ostali pa smo morali izpolniti proizvodni plan, ki je bil pred nas postavljen. Naš kolektiv je prebrodil vse ovire in izpolnil vse zadane naloge. Težave smo imeli tudi z nabavo surovin, ki pa smo jih vedno odstranili, tako da do večjih zastojev ni nikoli prišlo. Večkrat nam je

primanjkovalo tudi električne energije, posebno v zimskih mesecih, ko ni bilo padavin in je bil zelo nizek vodostaj.

Tako smo pričakali leto 1951, ko se je izpolnilo geslo "TOVARNE DELAVCEM" in so postali naši proizvajalci tudi upravljalci v svojih podjetjih.

Stane Židanek

SINTETIČNA VLAKNA

(Nadaljevanje)

Preja iz perlona ali nylona je zaradi manjše specifične teže pri isti številki debelejša kot preja iz druge tekstilne surovine. Pri tkanini iz perlona ali nylona lahko prištedimo 20 do 30 % materiala, če hočemo izdelati tkanino z določeno gostoto. To pa je treba upoštevati pri izdelavi tkanin. Če pa želimo izredno gosto tkanino, potem lahko uporabimo za njo iste številke preje kot pri drugih surovinah. Za normalno tkanino pa moramo izbrati višje številke sintetične preje. Pregoste tkanine perlona ali nylona ne prepuščajo zraka. Pri takih tkaninah se tudi ne more izmenjavati vlaga. Če pa je tkanina redkeje tkana, dosežemo nasprotno, in sicer to, da gre znoj skozi redko tkanino zelo hitro, ker sintetična vlakna ne vsrkavajo vlage in jo zato tudi na zadržujejo.

Obstojnost perlona v vročini je dobra. Brez škode lahko likamo do temperature 160°C . Če uporabljamo višjo temperaturo, je treba podložiti mokro krpo. Ne smemo namreč pozabiti, da je perlon kot nylon zaradi svojega kemičnega sestava termoplastičen in se celo tali. Tališče perlona je pri temperaturi 215 do 218°C . Plastičen postaja že pri cca 160 do 170°C . Pri tem pa ohrani skoraj vso svojo trdnost. Temperature do 100°C tudi po daljšem učinkovanju ne poškodujejo vlakna.

Preje iz sintetične, predvsem višje številke, se zelo močno raztegnejo. Sicer nitke zopet uskočijo, toda če ne uskočijo enakomerno, dobimo valovito tkanino. Pri predelavi je treba zato posebno paziti, da se perlon ne nategne prekomerno in da je obremenitev enakomerna. Neobdelane tkanine in trikotaža iz perlona ali nylona se mečkajo prav tako

rade kakor vsako drugo blago, ki ni primerno aprétirano. Če jih mokre in vroče obdelujemo, spremenijo tudi svójo obliko! Spremembo oblike pa lahko preprečimo, če material fiksiramo z vročo paro ali suhim vročim zrakom. Na ta način dosežemo, da proizvod ne uskoči oziroma da ne spremeni več svoje oblike, zmanjša pa se v precejšnji meri tudi možnost mečkanja. Fiksiranih tkanin na splošno ni treba več likati. Na drugi strani je možno fiksirati gube in druge efekte s toplotno obdelavo. Pri fiksiranju se spremeni tudi karakter tkanine, ker postane bolj groba. Nitke se ne dajo več premikati v tkanini. Močna vita preja ali sukanec se ne nakodra več. Tudi madeže po toplotnem fiksiranju težko odstranimo. Zato je priporočljivo, da surovih tkanin ne umažemo oziroma da jih pred fiksiranjem temeljito čistimo in peremo. Pri predelavi se često pojavlja elektrostatičnost, katero odstranimo po potrebi z močno zračno vlago ali s antistatičnimi sredstvi.

Perlon je zelo dober izolator in ga uporabljamo za ovijanje električnih žic in kablov. V mnogih primerih je perlon kot nylon bolj odporen proti kemikalijam kot ostala naravna vlakna. Nevarne so le nekatere kisline, ki vlakno poškodujejo. Tako se na primer perlon topi v vroči koncentrirani octeni kislini in v mrzli koncentrirani mravljični kislini. Posebno dobro topilo za perlon pa je fanol.

Izdelki iz perlona so odporni proti gnilobi in mrčesu. Ker je perlon neprebavljiv, ne more služiti nobenemu živemu bitju za hrano. Manjša pa je obstojnost proti svetlobi. Zato ni priporočljivo izdelovati iz samega perlona nebarvanó tekstilno blago, ki je dalj časa izpostavljeno sončnim žarkom. Bolje je, da take izdelke barvamo in jih s tem nekako obvarujemo pred žarki.

Druga neprijetna lastnost je tvorba kosmate vlaknate površine na izdelkih iz perlona po daljši uporabi. To napako je možno omiliti na več načinov, na primer če uporabljamo daljši stapel, ker dolga vlakna teže izstopajo na površino kot kratka, nadalje z večjim vitjem in končno z dobrim fiksiranjem vlaken, tako da ne silijo na površino.

Nylon in perlon sta si priborila že vidno mesto v tekstilni industriji. Skoraj vse ženske in moške nogavice se izdelujejo iz teh vlaken. Tudi za ostale izdelke predstavlja ta surovina veliko uporabno vrednost. Pri izdelavi tkanin iz nylona ali perlona moramo upoštevati manjšo

specifično težo. Zato moramo uporabljati višje številke preje, če hočemo da tkanina ne bo pregosta.

Na površini je preja teh vlaken nekoliko kosmata, pozneje pa se pri apretiranju ta lastnost delno odpravi.

Iz perlona in nylona izdelujejo tkanine za bluže, srajce, dežne plašče, dežnike, trakove, šotorovino, vrvi, ribiške mreže itd.

Pri likanju perlona moramo vedeti, da mu toplota višja od 180° C močno škodi in se pri tej temperaturi žetali. Ker perlon kot nylon skoraj ne vsrkavata vlage, tudi umazanija in maščobe ne prodrejo v vlakno, ampak se le vsedejo na gladko površino vlakna. Zato se dajo proizvodi iz teh vlaken zelo lahko čistiti že v mlačni vodi z malim dodatkom pralnega sredstva. Slaba stran perila iz sintetičnega vlakna je v tem, da se v njem potimo, posebno če so tkanine goste, ker ne prepuščajo zraka.

Tudi pri nas prodirajo sintetična vlakna zadnje čase vedno bolj na trg. Nekatera podjetja izdelujejo že prav lepe izdelke. Verjetno ne bo več dolgo, ko bomo začeli sami izdelovati to prepotrebno vlakno za tekstilno industrijo.

B.B.

NAŠA KRONIKA

V mesecu marcu so se poročili:

Marija Kambič - poročena Muc, Marta Reba I. - poročena Marovec.

Rodile pa so:

Anica Luzar - punčko, Jožefa Gregorčič - punčko, Mimica Bučar - punčko, Martina Čečelič - fantka, Pepca Bevc - fantka, Jožica Stepan - punčko, Ana Logar - punčko, Mimi Bartolj - fantka in Anica Klobčar - fantka.

Novoporočenkama, mladim mamicam in novorojenčkom želimo veliko zdravja in najlepše čestitke !

